

Poortkatheter

informatie voor patiënten

INLEIDING	3
WAT IS EEN POORTKATHETER?	4
VOORDELEN VAN EEN POORTKATHETER	5
PLAATSEN VAN EEN POORTKATHETER	6
VERZORGEN VAN DE INSNEDE	7
AANPRIKKEN VAN EEN POORTKATHETER	8
ONDERHOUD VAN EEN POORTKATHETER	9
MOGELIJKE PROBLEMEN MET DE POORTKATHETER	10
VERWIJDEREN VAN EEN POORTKATHETER	12
SPORTEN EN REIZEN MET EEN POORTKATHETER	12
MEDISCHE BEELDVORMING	13
NUTTIGE TELEFOONNUMMERS	14
ANDERE VRAGEN OVER UW KATHETER	14

Voor de behandeling van uw ziekte is het nodig om verschillende keren de bloedbaan aan te prikken. Daarvoor is een poortkatheter het meest geschikt: deze katheter blijft ter plaatse voor de volledige duur van uw behandeling. In deze brochure vindt u meer praktische informatie over de poortkatheter.

Hebt u nog vragen? Aarzel dan niet om een verpleegkundige of arts aan te spreken. Zij zijn altijd bereid om bijkomende uitleg te geven.

Referentieteam intraveneuze katheterzorg

WAT IS EEN POORTKATHETER?

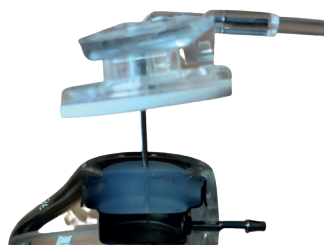
De poortkatheter (bijvoorbeeld Celsite[®], Districath[®]) bestaat uit twee delen: een toegangspoort en een katheter (een klein soepel slangetje). Het geheel wordt onder de huid ingeplant.

De toegangspoort bestaat uit titanium en heeft een siliconen scheidingswand (septum). Vanuit de poort vertrekt een soepele

katheter waarvan het uiteinde in een grote ader (bloedvat) vlak voor de ingang van het hart wordt ingebracht. Met een naald wordt de poort aangeprikt.

Voorbeeld van poortkatheters

Huberpuntnaald in poort

Bij het aanprikken worden enkel bijzondere naalden (Huberpuntnaalden) gebruikt, zodat het septum niet beschadigd wordt. Deze naalden hebben een speciale punt met zijdelingse opening.

VOORDELEN VAN EEN POORTKATHETER

Het septum van de poort wordt eenvoudig aangeprikt. Het enige wat u voelt, is een lichte prik in de huid.

Eenzijds kan uw therapie via een poortkatheter rechtstreeks in de grote bloedvaten toegediend worden. Anderzijds kan er via de poortkatheter vlot en pijnloos bloed genomen worden. De meeste bloedstalen kunnen via dit de poortkatheter worden afgenomen. Bloed nemen via een ader, bijvoorbeeld in de arm, blijft ook altijd mogelijk.

Door het gebruik van de poortkatheter, worden de aders gespaard die dicht tegen de huid liggen. De infuusvloeistoffen en geneesmiddelen kunnen rechtstreeks via een dieper gelegen, grote ader worden toegediend. De producten worden zo meteen sterk verdund zonder nadelige effecten op de bloedvatwand.

PLAATSEN VAN EEN POORTKATHETER

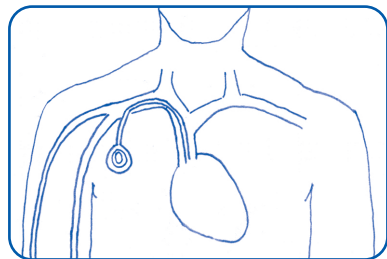
Het systeem wordt volledig onder de huid geplaatst.

Voorbeeld van een implantatieplaats. Na de plaatsing blijft soms een welving van de huid zichtbaar boven de poort. Die welving is zo klein dat ze met kleding aan nauwelijks op te merken is.

De plaatsing van een poortkatheter gebeurt in de operatiezaal, meestal onder lokale verdoving. Bij kinderen gebeurt de ingreep onder algemene verdoving.

De poort wordt standaard geplaatst ter hoogte van de borstkas. De katheter wordt in een groot bloedvat ingebracht en opgeschoven totdat de tip zich net boven het hart bevindt. De ingreep duurt ongeveer 60 minuten en kan in het dagziekenhuis of tijdens een ziekenhuisopname gebeuren.

Schematische voorstelling van een implantatieplaats

Als u antistollingsmedicatie neemt, informeer dan bij uw arts of het nodig is om tijdelijk te stoppen met deze medicatie voor de ingreep.

Na de ingreep hebt u één of twee dunne littekens van 1 tot 4 cm lang. Het is mogelijk dat u de dagen na de ingreep een lichte pijn hebt of een ongemakkelijk gevoel ter hoogte van de insnede, uw hals of schouder. U mag hiervoor een pijnstiller nemen op basis van paracetamol (bijvoorbeeld Dolprone[®], Dafalgan[®], Perdolan Mono[®] ...).

Neem zeker **geen** pijnstillers op basis van acetylsalicylzuur (bijvoorbeeld Aspirine[®]) zodat het risico op een bloeding na de operatie vermindert.

Vermijd belasting van arm en schouder aan de kant waar de poort geplaatst is gedurende de eerste vier weken. Vermijd ook bruuske, zware en herhaaldelijke kleine bewegingen van de arm zodat de wonde optimaal kan helen.

VERZORGEN VAN DE INSNEDE

verband na de ingreep

Op de insnede werd een verband aangebracht dat het mogelijk maakt om de wonde dagelijks te observeren. Het verband mag ter plaatse blijven tot de hechtingsdraad wordt verwijderd. De honingraat op het verband zorgt ervoor dat vochtlekage van de insede kan geabsorbeerd worden. U mag met het verband douchen.

Als er vocht uit de insnede blijft komen, wordt de wonde dagelijks verzorgd.

Als er hechtingsdraad zichtbaar is, worden normaal gezien de knoepjes van de hechtingsdraad na 10 tot 14 dagen door uw huisarts of in het ziekenhuis verwijderd. Zodra de insnede geheeld en volledig droog is, is wondverzorging niet meer nodig.

Als de huid volledig geheeld is, mag u de aanprikplaats gewoon wassen met water en zeep. U mag ook opnieuw in bad gaan. Een verband is niet meer nodig.

Blijf de aanprikplaats regelmatig nakijken. Als ze pijnlijk, rood of gezwollen is, moet u een arts raadplegen.

AANPRIKKEN VAN EEN POORTKATHETER

De poortkatheter kan onmiddellijk na plaatsing worden gebruikt. Het aanprikken gebeurt steeds via een strikte hygiëneprocedure, na ontsmetting van de handen en met kiemarme handschoenen. Zo blijft de aanprikplaats vrij van ziektekiemen. Voor de procedure moet de huid met een alcoholisch ontsmettingsmiddel (bv. chloorhexidine 2% in alcohol) ontsmet worden. De procedure gebeurt altijd met steriele materialen om besmetting van het systeem te voorkomen.

Bij het aanprikken worden enkel bijzondere naalden (Huberpunt-naalden) gebruikt, zodat het septum niet beschadigd wordt. Er zijn heel wat soorten Huberpuntnaalden in de handel verkrijgbaar. Dit is een geïntegreerd systeem bestaande uit de Huberpuntnaald en een korte verlengleiding. Standaard wordt een naald met een diameter van 20G gebruikt. De naaldlengte kan variëren van 12 tot

32 mm, waarbij 15 mm de standaard lengte is. De gebruikte lengte hangt af van de dikte van het onderhuidse weefsel van de patiënt. Als het aanprikken pijnlijk is, kan uw arts of verpleegkundige een half uur vóór het aanprikken een lokaal verdovend middel (Emla® zalf of klever) gebruiken om de huid tijdelijk te verdoven.

Als uw poortkatheter in het ziekenhuis zal worden aangeprikt, draagt u het best bovenkledij die makkelijk te openen is. Bijvoorbeeld een hemd met knopen of kleding met een brede halsopening (geen trui met hoge kraag). Zo kunnen we makkelijk bij de poortkatheter.

ONDERHOUD VAN DE POORTKATHETER

Na elk gebruik en minstens om de 12 weken moet de katheter pulserend worden gespoeld met 10 ml fysiologische zoutoplossing 0,9%. Als u niet langer intraveneuze therapie krijgt, gebeurt het spoelen door een thuisverpleegkundige of door de huisarts. Dit wordt in overleg met u geregeld voor u het ziekenhuis verlaat. Hiervoor krijgt u van uw behandelende arts een voorschrift voor de thuiszorg bij ontslag.

Als u niet bij de thuiszorg terechtkunt, kunt u tijdens een geplande raadpleging de poortkatheter laten spoelen.

MOGELIJKE PROBLEMEN MET DE POORTKATHETER

ALGEMENE LICHAMELIJKE PROBLEMEN

Koorts boven 38,5 °C en/of rillingen na het aanprikken en spoelen van de poortkatheter

- ✓ Neem een geneesmiddel in om uw koorts te laten dalen (bijvoorbeeld Dafalgan®) en controleer uw temperatuur na één uur opnieuw.
- ✓ Contacteer uw huisarts of ga naar de spoedgevallendienst wanneer uw temperatuur na 1 uur nog altijd boven de 38,5 °C blijft. Mogelijk is de poortkatheter geïnfecteerd.

Pijn of zwelling aan de zijde van de poortkatheter

De arm, de hals of het aangezicht kan gezwollen zijn en pijnlijk aanvoelen.

- ✓ Verwijder hand- en polsjuwelen indien mogelijk.
- ✓ Neem eventueel een geneesmiddel tegen de pijn in.
- ✓ Kom naar de spoedgevallendienst om de oorzaak op te sporen en zo nodig een behandeling op te starten.

FUNCTIONELE PROBLEMEN

Het aspireren of afnemen van bloed is onmogelijk

Bij een poortkatheter wordt altijd gecontroleerd of het aspireren van bloed vlot verloopt. Dat is nodig om na te gaan of de naald op de juiste plaats zit.

Als de (thuis)verpleegkundige of huisarts moeilijk of geen bloed kan aspireren, kunnen de volgende handelingen helpen:

- ✓ De katheter extra pulserend spoelen met fysiologische zoutoplossing 0,9%.
- ✓ Op de linker- of rechterzijde gaan liggen, diep inademen, hoesten of op uw hand blazen. Op die manier kunt u de positie van de kathetertip in de bloedbaan aanpassen, zodat er toch bloed kan geaspireerd worden.
- ✓ De poort opnieuw laten aanprikken, eventueel met een langere naald.

Als alle acties zonder resultaat blijven, contacteer het katheterteam.

Weerstand bij het spoelen van de poortkatheter

Als het spoelen van de katheter moeilijk of onmogelijk is, kan de (thuis)verpleegkundige of huisarts in eerste instantie de naald herprikken en – indien mogelijk en zonder extra druk uit te oefenen – de katheter spoelen met fysiologische zoutoplossing 0,9%.

Als dit niet helpt, contacteer dan het katheterteam.

LOKALE PROBLEMEN

Roodheid, etter of pijn ter hoogte van de prikplaats

Prik de poortkatheter niet aan en neem contact op met het katheterteam. U kunt het katheterteam bereiken tijdens de kantooruren (zie contactgegevens achteraan in deze brochure). Hebt u op een ander moment uitgesproken klachten? Neem dan contact op met de huisarts of kom naar de spoedevallendienst.

VERWIJDEREN VAN EEN POORTKATHETER

De poortkatheter kan ter plaatse blijven voor de volledige duur van de behandeling en nog een tijd erna. Het systeem kan 2.000 keer worden aangeprikt. De katheter wordt alleen vroegtijdig verwijderd bij ernstige complicaties zoals infectie of verstopping. In overleg met uw arts wordt bepaald wanneer de poortkatheter wordt verwijderd.

Het verwijderen van de poortkatheter gebeurt met een kleine ingreep onder lokale verdoving in de operatiezaal, langs hetzelfde litteken als de plaatsing van de poortkatheter. De ingreep duurt doorgaans een half uur.

SPORTEN EN REIZEN MET EEN POORTKATHETER

SPORTEN

Een poortkatheter is meestal geen probleem bij het sporten. Beoefent u een sport waarbij u de arm of schouder intensief gebruikt (bv. boogschieten, tennis ...)? Meld dat dan aan de chirurg. Dan kan die hier in de mate van het mogelijke rekening mee houden.

REIZEN

Poortkatheters worden overal ter wereld gebruikt. In verschillende landen kunt u een beroep doen op ziekenhuizen en artsen die ervaring hebben met dit systeem en u kunnen helpen indien nodig.

Bij veiligheidscontroles op luchthavens of in warenhuizen zal de poortkatheter het alarmsysteem niet activeren. U mag gerust deze controlesystemen passeren. Let op: de Huberpuntnaald moet wel verwijderd zijn.

AUTORIJDEN

Ook met een poortkatheter blijft het dragen van een autogordel verplicht.

MEDISCHE BEELDVORMING

Een poortkatheter mag gebruikt worden om tijdens medische onderzoeken (CT-scan, MR-scan of andere onderzoeken) contrastvloeistof toe te dienen.

NUTTIGE TELEFOONNUMMERS

In geval van problemen kunt u altijd contact opnemen met de verpleegkundigen van het referentieteam intraveneuze katheterzorg:

- tijdens de kantooruren: tel. 016 34 08 64
- tijdens de kantooruren via het secretariaat oncologische heelkunde: tel. 016 34 68 29
- via e-mail: katheterzorg@uzleuven.be

ANDERE VRAGEN OVER UW KATHETER

Hier kunt u de vragen noteren die u zeker wil stellen bij uw volgende raadpleging bij de arts. Hebt u een dringende vraag of een probleem met uw katheter? Dan kunt altijd telefonisch contact opnemen met het ziekenhuis.

© november 2023 UZ Leuven

Overname van deze tekst en illustraties is enkel mogelijk na toestemming van de dienst communicatie UZ Leuven.

Ontwerp en realisatie

Deze tekst werd opgesteld door het referentieteam intraveneuze katheterzorg in samenwerking met de dienst communicatie.

U vindt deze brochure ook op www.uzleuven.be/brochure/700535.

Opmerkingen of suggesties bij deze brochure kunt u bezorgen via communicatie@uzleuven.be.

Verantwoordelijke uitgever
UZ Leuven
Herestraat 49
3000 Leuven
tel. 016 33 22 11
www.uzleuven.be

 mynexuzhealth

Raadpleeg uw medisch dossier
via nexuzhealth.com
of download de app

